

Кирієнко Я. В., здобувач вищої освіти 3 курсу групи ФК-191
Науковий керівник – **Парубець О. М.**, д.е.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

У процесі історичного розвитку з кожним новим століттям людство дедалі більше усвідомлювало, що вирішення деяких проблем буває неможливим силами однієї держави без надійних союзників та партнерів. Інтеграційна та глобалізаційні процеси зумовили створення нових союзів, співдружностей для спільного економічного, політичного та соціального розвитку (наприклад ЄС та СНГ).

Україна обрала євроінтеграційний напрям, що передбачає входження до складу Європейського Союзу. Актуальність цього питання зростає, особливо в умовах подання завдяки на отримання статусу кандидата в країни-члени ЄС.

Про важливість і необхідність теми свідчить значна кількість наукових праць, присвячених інтеграційним процесам української держави. Можна відзначити роботи таких вітчизняних науковців, як М. Баглай, О. Храбрый, М. Горинь, І. Бережнюк, А. Гальчинський, С. Леськів. Щодо дослідників західноєвропейської спільноти з даного питання, то до них належать такі як: А. Арато, Л. Колаковскі, Д. Коен, Л. Рестрепо. та ін.

Шлях до європейської інтеграції умовно можна поділити на два етапи. Їх суть та часові межі наведено на рисунку 1.

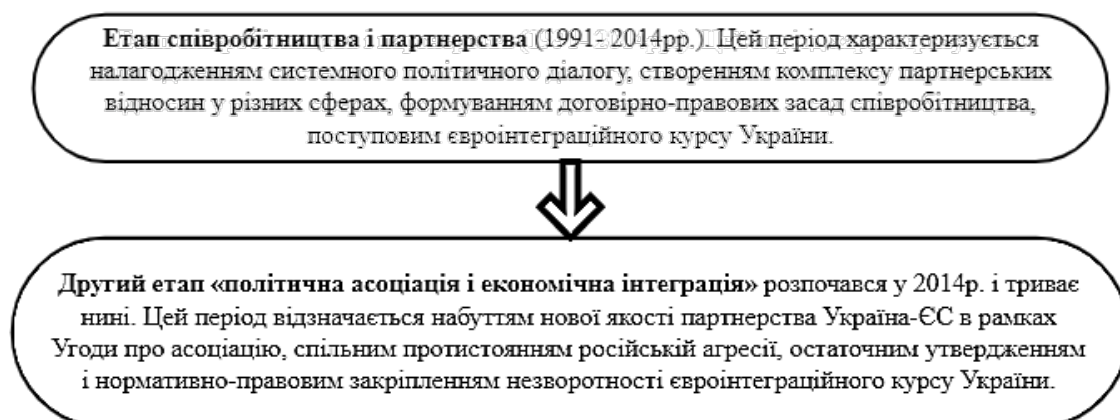

Рисунок 1 – Етапи інтеграційних зв'язків України з ЄС

Джерело: складено автором на основі [1].

Для набуття членства в ЄС потрібна згода всіх країн членів. Щоб приєднатися до Євросоюзу, держава-заявник має задовольняти політичним і економічним умовам, загальновідомим як Копенгагенські критерії. Останні включають чотири види критеріїв, а саме: політичний (демократія, захист прав та свобод і т. д.); економічний (існування розвиненої ринкової економіки); критерій членства (31 критерій) та незалежний критерій, мета якого зміцнення європейської інтеграції [2].

Відповідно до Маастрихтського договору кожна поточна держава-член, а також Європарламент повинні прийти до згоди з приводу будь-якого розширення.

Вступ до ЄС відбувається в кілька етапів:

1. Підписання Угоди про асоціацію.
2. Включення в офіційну програму розширення ЄС.
3. Подача заявки на вступ.
4. Отримання статусу кандидата в члени ЄС.
5. Вступ до ЄС [3].

Україна знаходиться на третьому з цих етапів, минувши другий завдяки спрощеній процедурі (отримання статусу кандидата). Попереду довгий переговорний процес та

погодження вступу до блоку усіма країнами-членами. Процес вступу займає кілька років. 8 червня 2022 р. Європарламент проголосував за рекомендацію надання Україні статусу кандидата в члени ЄС, але результати цього голосування всього лиш рекомендації. Кінцеве рішення буде прийматися на саміті ЄС 23-24 червня 2022 року [4].

Незважаючи на помітні кроки в напрямку інтеграції рух до ЄС гальмується багатьма чинниками, серед яких складне соціально-економічне становище в країні, неналежна якість системи державного управління, неефективність боротьби з корупцією, олігархізація, повільність судової реформи, недосконалість євроінтеграційна політика влади — висхідною конфліктністю на геополітичній арені, складними та небезпечними тенденціями всередині ЄС, тривалою російською агресією тощо. Також окрім широкомасштабної російсько-української війни, що значно вплинула на світові процеси, слід зважати на загальний критичний фактор — світову пандемію COVID-19, яка кардинально змінила соціально-економічну ситуацію в Європі і порядок денний інституцій ЄС, вплинула на тематику та інтенсивність діалогу Україна-ЄС [1].

Статус кандидата в члени ЄС це можливість виходу України на європейський ринок, збільшення фінансової підтримки проведення реформ, розширення доступу до фінансових інструментів ЄС, приведення правового поля до європейських вимог, зростання обсягу іноземних інвестицій і покращення інвестиційного клімату, перехід на інноваційно-інвестиційний розвиток економіки тощо. Окрім зазначених переваг вступ України до ЄС має і ряд недоліків, які зазначені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Переваги та недоліки європейської інтеграції України

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Економічний розвиток. • Підвищення якості освітнього процесу. • Захист прав споживачів та прав людини. • Захист від корупції. • Вихід на ринок праці ЄС. • Розширення доступу до фінансових інструментів ЄС. • Підвищення соціально-економічних стандартів до європейського рівня. • Зростання рівня життя населення. • Візова лібералізація. • Вхідження до єдиного ринку ЄС. 	<ul style="list-style-type: none"> • Висока конкуренція на ринку товарів та послуг та ринку праці. • Відтік робочої сили й мізків з країни (трудова міграція). • Старіння нації. • Зростання дефіциту Пенсійного фонду. • Погіршення демографічної ситуації. • Зростання міграції населення України в європейські країни.

Джерело: складено автором на основі [5, 6].

Бачимо, що кількість переваг більша та набагато суттєвіша. Отже, головна перевага вступу України в ЄС полягає у можливості виходу нашої держави на один рівень з провідними країнами Європи та прийняття її до співдружності вільних, розвинутих в економічному та політичному плані держав. Аналогією позитивної трансформації є відносини Польщі та ЄС, після вступу якої зріс ВВП, зменшився рівень інфляції, підвищилися зовнішньо-економічні та торговельні зв'язки [7].

Вагомий внесок в інформування громадськості з питань європейської інтеграції здійснюють Представництво Європейського Союзу в Україні, посольства країн-членів ЄС та неурядові громадські організації. Головним їх завданням є підвищення рівня поінформованості громадськості про Європейський Союз та його політику, велика роль приділяється молоді та студентству, що вважається рушійною силою населення [5].

За даними соціологічної групи “Рейтинг” вагомих зрушень набула громадська думка населення що до інтеграційних процесів України, зокрема термінів вступу країни в ряди членів ЄС.

Після повномасштабної війни в Україні зросла підтримка вступу до ЄС, яка склала 91 %. При цьому більшість опитаних (56 %) переконані, що Україна стане членом Євросоюзу протягом одного-двох років, 23 % — за п'ять років. Також дещо зменшилася кількість тих, хто вірить, що Україна приєднається до Європейського Союзу у дуже

короткій перспективі (з 61 % до 56 %), і зросла кількість тих, хто вірить у вступ до Союзу за п'ять років (з 13 % до 23 %). Але найважливішим є те, що в українському суспільстві стабільно домінує підтримка європейського курсу і вступу до ЄС [4].

У підсумку можемо зробити висновок, що європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з країнами ЄС, надає можливості економічного і соціального розвитку, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, зростання експортних можливостей, розвитку окремих видів економічної діяльності, особливо аграрно-промислового комплексу, впровадження енергозберігаючих технологій, зміцнення позицій України у системі міжнародних відносин. Для того, щоб Україна стала повноцінним членом ЄС, необхідно не тільки активно впроваджувати європейські цінності, але і проводити дієву політику боротьби з корупцією, підвищити ефективність управління і контролю в сфері публічних фінансів, прискорити проведення реформ. Якнайшвидше вирішення цих питань дасть змогу Україні стати повноправним членом ЄС, розширить можливості економічної співпраці і фінансової допомоги, зокрема, для відбудови економіки України після війни.

Список використаних джерел

1. Україна-ЄС : шлях до політичної асоціації, Центр Разумкова : URL : https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_association.pdf
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу, URL - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. Договір про функціонування Європейського Союзу, 25 березня 1957 р. (у редакції Лісабонського договору 2007 р. URL: <http://dokipedia.ru/document/5191708>
4. Сьоме загальнонаціональне опитування: Україна в умовах війни (30-31 березня 2022) соціологічної групи "Рейтинг", URL : https://ratinggroup.ua/research/ukraine/sedmoy_obschenacionalnyu_opros_ukraina_v_usloviyah_voynu_30-31_marta_2022.html
5. Офіційний євроінтеграційний портал. URL : <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>
6. Леськів С. Інтеграція України до Європейського Союзу як основа для розбудови громадянського суспільства. Підприємництво, господарство і право, 2017, № 6, с. 163–166. URL : <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/6/37.pdf>
7. Шуба Т. П., Луняка В. А., Сашкова А. О. Шлях економічного розвитку Польщі до та після вступу до Європейського Союзу. Економіка і суспільство, 2017, №13, с. 150-156. URL : https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/25.pdf

---

Жаворонок А. В., к.е.н., доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

ЦИКЛІЧНА ЧУТЛИВІСТЬ У ХВИЛЕПОДІБНОМУ СВІТІ

Розвиток економіки як у масштабах окремої країни, так і на глобальному рівні, має тенденцію до певних закономірностей. Однією з таких закономірностей є теорія циклів, у межах якої виокремлюються певні стадії – так звані цикли розвитку економіки. В даних умовах модель структурних перетворень української економіки на основі неоіндустріальної концепції розвитку виглядає найбільш перспективною. Підхід, який будується на циклічному розвитку економік, на сьогоднішній день є найактуальнішим.

Економічне зростання країн, які займають лідируючі позиції за рівнем розвитку, пояснюється глибокими якісними та кількісними структурними перетвореннями, які забезпечили загальний динамізм виробництва та інші позитивні зміни, які ґрунтуються на основі врахування економічної циклічності та чутливості коливань. Критерієм позитивних змін структури економіки є структурний ефект, який відображає зв'язок між індексом змін структури та темпами економічного зростання. Значне зростання індексу змін структури супроводжується високими темпами зростання економіки, і як наслідок структурний ефект має прогресуючий характер. У тому випадку, якщо індекс зміни структури невисокий, то структурний ефект носить більше консервативний характер.